

Uit en voor de praktijk

Ectopische lingua geographica

A. Vissink
G.M. Raghoobar

Uit de afdeling Mondziekten,
Kaakchirurgie en Bijzondere
Tandheelkunde van het Academisch
Ziekenhuis Groningen.

Trefwoorden: Ectopische lingua
geographica –Orale pathologie –
Palatum

Datum van acceptatie: 1 juli 1998.

Adres: Dr. A. Vissink,
AZ Groningen,
postbus 30.001,
9700 RB Groningen.

Samenvatting. Een lingua geographica is een afwijking waarmee elke tandarts vertrouwd is. Minder bekend is dat een soortgelijke afwijking behalve op de tong ook op andere plaatsen in de mond waargenomen kan worden. In dit artikel wordt een patiënt beschreven met een op een lingua geographica gelijkende afwijking van het palatum molle.

VISSINK A, RAGHOEBAR GM. Ectopische lingua geographica. Ned Tijdschr Tandheelkd 1998; 105: 370.

Gegeven

Een 60-jarige man werd door zijn huisarts naar de polikliniek voor Mondziekten en Kaakchirurgie verwezen in verband met sinds vijf maanden bestaande branderige pijnklachten van het palatum. De klachten waren spontaan ontstaan en wisselden in hevigheid. De patiënt is bekend met een mitralisklepinsufficiëntie en had recent een 'transient ischemic accident' (TIA) doorgemaakt. De patiënt gebruikt als medicatie ascal en ranipril.

Onderzoek, diagnose en beloop

Bij klinisch onderzoek werden op het palatum molle twee circa 1 cm grote hyperemische gebieden, omgeven door een rode rand, waargenomen (afb. 1). Deze gebieden waren niet verheven en niet pijnlijk bij aanraking. Volgens de patiënt was de afwijking in de loop van dagen tot weken in grootte en omvang toegenomen, vervolgens verdwenen en daarna op een andere plaats op het palatum molle opnieuw ontstaan. Deze wisselende locaties van de afwijking konden bij verschillende controlebezoeken worden geobjectiveerd. Differentieel diagnostisch werden de volgende afwijkingen overwogen: ectopische lingua geographica, lichen planus oris, een Candida-infectie en een orogenitale laesie.

Behandeling van de Candida-infectie met amfotericine resulteerde in enige afname van de branderigheidsklachten. Verder bleken anamnestic geen aanwijzingen te zijn voor homoseksuele orogenitale contacten noch was er sprake van bijzondere mondgewoontes, die met de afwijking geassocieerd zouden kunnen zijn. Daarop werd een biopt uit de laesie genomen. Dit biopt vertoonde acanthotisch plaveiselcel epitheel met enige parakeratose. De basale laag van het epitheel was verbreed. De celkernen waren enigszins vergroot met een regelmatige opbouw. Sporadisch werd een celdeling waargenomen. Subepitheliaal was een gering chronisch ontstekingsinfiltraat te onderscheiden. Een geringe infiltratie met granulocyten werd intraepitheliaal gezien. Schimmels werden niet waargenomen. Dit beeld zou kunnen passen bij een ectopische lingua geographica. Een actieve therapie werd niet ingesteld. Na verloop van enkele maanden verdwenen geleidelijk de klachten.

Discussie

De lingua geographica is een goedaardige afwijking van de orale mucosa die meestal op de tongrug voorkomt. Het beeld

Afb. 1. Op het palatum molle bevinden zich twee hyperemische gebieden omgeven door een bleke rand. De locatie van deze gebieden wisselt frequent, maar is bij deze patiënt op het palatum molle gelegen.

wordt gekenmerkt door gladde erythemateuze gebieden, die vaak worden begrensd door een witte zone van afschilferend epitheel. Deze gebieden kunnen in enkele weken volledig van plaats wisselen. Meestal bestaan er geen klachten. Een enkele maal kunnen soortgelijke veranderingen ook op andere plaatsen in de mond worden waargenomen (Eversole, 1992; Van der Waal, 1996). De diagnose ectopische lingua geographica (erythema migrans) wordt meestal gebaseerd op het karakteristieke klinische beeld (Raghoobar *et al*, 1988).

De etiologie van de (ectopische) lingua geographica is onbekend. Differentieel diagnostisch moet worden gedacht aan candidiasis, leukoplakie, lichen planus en lupus erythematosus. Met behulp van een biopt zijn deze afwijkingen vaak goed van elkaar te onderscheiden. Een (ectopische) lingua geographica noodzaakt niet tot therapie en geeft meestal geen klachten. Bij eventuele klachten bestaat er helaas geen andere therapie dan het advies om irriterende spijzen en dranken te vermijden.

Literatuur

- EVERSOLE LR. Clinical outline of oral pathology. Philadelphia: Lea & Febiger, 1992.
RAGHOEBAR GM, BONT LGM DE, SCHOOTS CJ. Erythema migrans of the oral mucosa. Report of two cases. Quintessence Int 1988; 19: 809-811.
WAAL I VAN DER. Mondafwijkingen. Een atlas voor de dagelijkse praktijk. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum, 1996.